

Meie Mats

Nr. 177.

Reedel, 5. (18.) jaanuaril 1918.

Nr. 177.

Head uut aastat

austatud lugejatele ja
kaastöölisele

soowivad

Meie Mati wäljaandja ja
toimetuse.

Uus paradis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (Järg 22)

Droll liikus nende keskel. Tema oli pill mõel wõöl ja wõõ wahel laks rewolwrit. Lastudes olid tal patrunit.

Ta astus Bilfingeri juure, kes imestades ringi waatas. „Wõta mind turjale!“ kästis Droll ja tõmbas mõega wälja. „Ma tahan kõnet pidada!“

Bilfinger wõttis ta käe wahaile ja tõstis üles.

„Wennad! Seltsimehed!“ ütendas Droll ja wehtis mõegaga kardetawalt õhus ringi. „Mina wabastasin teid ja wiin teid ka wõidule. Kes sõna ei kuule, selle lasen maha. See on esimene sõjaparagraaf. Teise nimi on: kättemaksmine!“

„Kättemaksmine!“ möirgasid kõik kui üks mees.

Minult Bilfinger wälkis.

„Meie sõidame nüüd asundusesse!“ kõneles Droll edasi ja tähendas mõegaga Trapajogi mööda üles. „Seal hakame õppima. Seal on wael enam kurjategijaid, kes meid toetawad kättemaksmise juures. Meie lõime Brassilia oma mõeladega puruks. Võtkame ta nagu pühapäewase prae katti ja walime sellest kõige parema osa wälja. Wõitluseta ei ole edu. Wereta ei ole elu.“

Jaa sõna saatis kõrwalulustaw kiituselära.

„Weri peab ojadena woolama!!“

Seal kadus Droll äkki sügawusesse. Bilfinger oli ta jälle maha pannud. Üsi paistis tema arust liig kirew ole-

wat. Tema ei himustanud ei kättemaksmist ega werd. Tema ei olnud kurjategija.

Ja läks eemale.

Droll aga istus juba Anselm's turjal ja kõneles edasi. Wõirgamine läks ikka suuremaks. Tema kõneles nüüd tul-last ja teemantidest.

Rohke sellejärele kadus Eduard Bilfinger põlisesse metsa, et wabadust lord ise oma käe peal maitsta.

Järgmisel päewal tulid teised paadid Trapajogi mööda alla. Kõigele neljale paadile laaditi toidumooni peale ja Droll sõitis oma sõjawäega jõge mööda üles. — —

Gontarp, Tubli-Benjamin ja Sang-sü-Kwang said sel-samal ajal traadita telegraafi kaudu teate, tudas asi läinud. Nad olid wahel ajal kirjast, mis Siimon Drogge kaasa toonud, Drolli metfikud plaanid juba teada saanud. Ja nüüd ligi-nes ta wiiesaja werelooraga nende rahulikule asundusele.

„Tema teeb meid kõik õnnetuks!“ ahastas Tubli-Benjamin.

„See tähendab ka tema enese hulatusi!“ ütles Gon-tarp tõsiselt. „Tema tahab sõda, meie soowime rahu. Ripub ta meile kallale, siis peame endid kaitsema. Jätab ta meid rahule, siis tehtu ta, mis ise tahab. Ta ise wastutagu oma tegude eest. Meie ajame piirid ja mõedame talle järwe pahema kalda. Tema wastu jääme meie täieste erapooletuks, niilaua kui tema meie erapooletusest lugu peab. Loo-tuse järele saame temast warsti lahti!“

„Tema käes on wõim, meie peame alla andma!“ ütles Sang-sü-Kwang.

Ja nad jäid kartuses tulemaid asju ootama. —
 „Trapažoj“ ja „Kingu“ jõudsid äpardufeta meresse.
 Santaremi politsei teated panid Rio walitsuse kihamo.
 Wiisjada asunikku, kes Trapažoji mööda üles läinud, olid
 Fernando Nuronha saarelt pärit, sest just niipalju puudus
 turjategijaid seal.

Et midagi peaks tegema, selle üle oldi ühel arwamisel.
 Minult niipalju oli weel kaaluda, kumb parem oleks, kas
 neid sõjawäega või politseiga sinna karistama minna.

D. suse tegi, nagu itka, Sotero Daebra. Tema lükkas
 Hercillo Rodofsi nõu, filmapiilt terwe polk sõjawäge Trapa-
 žoji mööda üles saata, tagasi.

„Mis teie seal sõjawäega teete, kus teie maad ei tunne?“
 küsis ta sõjaministrikt, kes seltsimehe plaani toetas. „Kudas
 lööte teie lahingu, kui teie ei tea, kus waenlane seisab?
 Ehti saadetakse sinna politseisalk, kes selle turjategijate asun-
 duse juhid kinni wõtab. Nad on meile tutse saanud, et
 meie nende ette wõtte h. aks kiidaksime. See salk ei tarwita
 wägitwaldo, ta on ainult eelwägi, kes maad tundma õpib.
 Herr sõjaminister paneb oma kõige parematele sõjameestele
 poliitseimundrid selga ja need wõiwad siis pärast karistuse-
 salka juhtida. Ma loodan, et sellejuures polgukõlma Porto
 peale mõllete, kes Matto Grosfus wiimase mäsju toredaste
 maha surus.“

Need otsused tehti weel selsamal päewal walitsuse otus-
 tels. Rohuminiister ise seadis salga koku. Juhiks nime-
 tati polgukõlma Porto. Reegi teine polgu ülem, kes Awe
 põllises metfas endale loorberid wõitnud, nimetati talle abiks.
 Kolmandaks sai see politsei ohwiser, kes wiimast Libertade-
 hotellitoimspandus läbiotsimist juhitanud ja Drolli ning
 Machido wangi wõitnud.

„Dige hästi ettewaatlik!“ manitses teda Hercillo Rodofsi.
 „Niipea kui neid kahte wõrulaela jälle näete, wõtate nad
 kohe jälle wangi. Sedasama teete wabatsmõistetud Frey
 Blasflega. Gontarpi ma iselikut ei tunne, niisama Tubli-
 Benjamin ja Hang-sü-Kwangi. Wiimane on arwatawaste
 hiinlane. Selle tunnete muidugi kohe ära. Teiste juures
 waadake, et teile walemeheid kätte ei mänge. Kõige parem
 on, kui ilma wangideta tagasi tulete. Teie mõistate?“

Siis käskis ta weel neli alamat poliitseinikku kaasa
 wõtta ja andis Santaremi poliitseiuilemale käsu, tarwilist
 ettewalmistust teha.

XXVI.

Wõitlus rahu pärast.

Kui karjapaatigi järwe ääre oodati, lastis Gontarp sõja
 ja rahu wahel piiri tõmmata. Löödi postid maa sisse.
 Rende külge seoti walg nõõr, mis pikuti mäekallast mööda
 läbi wõremetelinna üles telegrafijaama juure wiis.

Järgmisel päewal tulid paadid üle järwe. Walitsuse-
 majast antud lipusignaali peale jäid nad seisma. Rõrgestiku
 järelt kallas oli pealtwaatajaid täis.

Clewandi pealt lasti paat wette. Droll, lord Russel,
 Frey Blasfhe ja Antonio Machido läksid sinna sisse ja jõudsid
 maale, kus neid Gontarp, Tubli-Benjamin ja Hang-sü-Kwang
 wastu wõtsid.

„Siis on langenud!“ hüüdis Droll juba eemalt.
 „Aga mitte meile!“ wastas Gontarp tõsiselt. „Meie
 ei wõi teie maale tulekule wastu panna ja ei tahagi seda.
 Meie otustasime teile järwe pahema kalda anda.“

„Wäga armulikud!“ ütles Droll pahaselt. „Teie tahate
 mind eraldada. Kudas wõite seda Meirik Laddoni testa-
 mendil ees wastutada? Siin ei ole teil t'ingimist teha, waid
 minul!“

„Teie tahate siis kodu sõda sünnitada?“ küsis Gontarp
 ähwardawalt.

„Kui jõledaks teie mind õieti arwate?“ tõrjus Droll.
 „Ega ma ometi ise seda olla maha ei sae, mille peal ma
 istun. Millega pean ma oma wiisjada toitma, kui mitte
 teie tagawaraga?“

„Seeneselki mõista anname teile tarwiliku moona,“
 ütles Gontarp rahulikult. „Mii la kõik muu, mis tarwis
 on. Aga selle eest nõuame, et meie piirist lugu peate.“

„Minu salga eraldamine on tarwilik!“ wastas Droll.

Clewant-härjapõswik.

„Juba korra pärast. See on minu sõjawäelise eeskawa
 eesmine punkt. Reegi ei lähe piirist üle. Aga tingimne on,
 et see piir ainult minu meeste jaoks on. Kes teie poolt
 üle tulla tahab, see tulgu, seda ei tohi takistada!“

„See käiks testamendi wastu!“ ütles Hang-sü-Kwang.
 „Ega küll!“ hüüdis Droll nähtawa rõemuga ja astus
 maaninale. „Ma näen, et kottuleppimine wõimalik on,
 kuigi meie soowid wastandid on. Brasilia walitsus soowib
 sõda, ta peab sõja saama. Wastufelks wietuhande konto
 peale wõeti meid wangi. See on selge küllalt. Mina tuu-
 lufastn Brasiliatale sõja. Tema peab nüüd omad wäed meie
 wastu tooma ja meie lööme selle puruks. Teist teed wa-
 badusele ei ole, ainus tee sinna wiib läbi wõre!“

„Lähemat teed!“ parandas tema sõnu Hang-sü-Kwang.
 „Aga ka mitte kardetawamat!“

„Wiimast teed wõime alles siis walida, kui meil teist
 teed enam ei ole,“ ütles Gontarp.

„Need on kõik kinni!“ hüüdis Droll ja tõmbas mõega
 wälja. „Ja kõige parem kaitse on kallalekippumine. Mina
 tuln siia ainult sõjamehi õpetama. Ma joodan nad üheks
 tombaks koku, kes minu kustu karwapealt täidab. Kõige
 hiljem tuue näbala pärast lähen ma ja tõmban Santare-
 mis oma lipu üles.“

„See on hullus!“ hüüdis Gontarp ja tõmbas käd
 ruskasfe.

Droll kehitas ainult õlgu.
 „Lapsulehed, armastage teineteist!“ palus Tubli-Ben-
 jamin.

„Tont wõtku teid teie waimuliku sõnaga!“ pahandas
 Droll. „See on maailmast haigemaja teinud. Tuleb aeg,
 mil inimesefugu sellest paraneb. Sa peab jälle tugewaks
 jaama, sest juba 2000 aastat on ta nõel olnud. Kangelased
 peawad sündima. Meirik Laddoni headus lõpeb. Nüüd
 tuleb rammurik!“

„Hüüetame!“ ütles lord Russel.
 „Mina sellega ei lepi!“ seletas Droll. „Parlamenta-
 rismus on kõige lollem sõnakõlks, mis inimese ajus ilal on
 sündinud. Kes kaasa ei tule, jäägu maha. Mina olen
 mees, kes las wõi üksi wõidab. Minu taga seisab 500
 meest, kel midagi kaotada ei ole, aga küll kõik wõita. Tule-
 wal aastal on neid 50000. Minul on nõu jaada kõige juu-
 remaks rõõwilepikulks maailmas.“

„Sa keerutas mõela kõrgel pea ümber ja mõirgas üle
 järwe.“

„Luge stia!“

Uga paadid ei liikunud ehitaja paigast. Alles kui Gontarp Antonio Machado valitsusehoone juurde saatis ja signaali ära võtta lastis, lähinesid nad kaldale.

Witsiada meest tuli maale. Neil olid plüüs, aga püssimooni neil ei olnud. Droll oli selle nende käest ära võtnud, sest et nad seda olid raisanud. Suures salgas koos, ootaksid nad oma wabastaja juhi kästust.

Minult Anselmo kõbritas teisele kaldale. Tal oli lai nuga käes.

Droll oli kalju otsa roninud ja hüüdis üle oma meeste peade:

„Maadale seda kät — seal on piir. Kes sellest üle astub, langeb. Igaüks võib ta maha lööda. Nii siis: olge ettevaatlikud. Mina ei tee nalja! Ka õffel ei tohi keegi üle piiri minna. Seal on miinid. Kes läheb, lendab tähtsena õhku!“

Mehed ei liikunud paigast.

„Tema ostab nendega ümber kät!“ ütles lord Russel Gontarpile, kes sõnatult pead niikutas.

Minult Anselmo ei olnud kuulunud; wist oli ta ka nii rumal, et ei teadnud, mis miin tähendab. Tema oli juba kauemat aega tähele pannud, et teisel pool kaldal mehed ja naised seidsid. Seearanis puutusid talle naised silma. Ja ta hiilis tasakesi järwelakast mööda edasi üle kitta maanina ning tästis noa, et kät latti raiuda.

Parajaste, kui ta lüüa tahtis, lõmatasid kolm pauku järgimööda.

Anselmo wafus põlwi, nagu oleks ta palwetada tahtnud, ja wafus siis otseti maha. Kät oli terve.

Droll pistis suitsema revolwri taskusse ja ei ütelnud midagi. Ja wiisjoda meest warisesid ta ees.

Rahulikult tuli ta kalju otsast maha, kutsus kaks meest oma juurde ja tähendas furnukeha peale.

Mehed matid ta kufagile maha.

Siis wiis Droll kät mehed ligema kingu otsa, mis pahema kalda ja järwe üle walitses, ning löi sinna laagri üles.

Karkpaadidest laaditi toidumoon wälja ja weeti sõjalaagrisse. Midaft anti Drollile ehitusmaterjali, tööriistu, waipast, riideid ja saapaid. Minustki tsemendi kotti ei jäädud järele. Puud toodi metsast. Ja Droll hakkas ennast lohe kodusest fiske seadma.

Lord Russel ja Friß Blashle jäid esialgul rahuerakonna juurde. Tubli-Benjamin kutsus kät asunikud sarwe abil walitsusemajasse.

Kät tulid.

Gontarp seletas neile asialoo lühidalt ära. Keegi ei rääkinud watur. Öppuks jagati revolwrid ja mooni wälja. Keegi ei lastnud paukugi. Kät teadsid ilma seletamata, kelle jaoks need kätid tõssil puhul olid määratud.

„Anniksewas Jimmis“ walitses sel õhtul suur elawus. Smart-Andrew oli sõnamees.

„Kui off aqab.“ hüüdis ta pöörates sõjariista peale, „siis ei jää minoqi kogu.“

Ka paistud teised mõtlefid sedafama, aga ehitaja ei ütelnud nad seda weel loufa wälja.

Droll aga lastis oma meestel tublisti tööd teha. Laagri kätid laswad. Suurtükilide tarwis tehti koopod, mooni tarwis maa alla keldrid. Kät tsemend kulus selle peale ära. Lord Drolli laagris oli eestujulik. Mitte ükski tema meestest ei tulnud piiri lähedale.

Kui kunkidööd walmis, olgas öppus; esite wähemates salades, siis suuremates. Kes tragi oli, sai õhwitteriks. Warati olid kät õhwitterid. See tõstis salga löögijõudu märksalt.

Smart-Andrew oli esimene. Kes üle piiri läks, esiti pealtmaatatsioon, siis öppis ta laata.

Ka lord Russel ilmus. Friß Blashle hoidis end tähelepanemiseväärni wiisil tagasi. Gontarpi mõju oli tema peale suurem.

Droll lastis ta maanina ära kindlustada. Siia ehitas ta päris kätli mille ümberus kwidega mooderdati. Wae-walt lastis ta mehi puhata. Mõni päew tarus ta ifegi põlisesse metsa, et seda tundma öppida. Tema ise ei tun-

nud wäsimust ja ostas mehi imestamisewäärt sübidusele wirgutada, nii et ifegi Gontarp temale oma lugupidamist ei teelanud.

„Meie saame weel kofku!“ ütles Droll temale. „Teie olete rahu- ja mina sõjapresident, ehk see küll ümberpöör-dult peaks olema, sest teil on sõjawäelise eelharidus.“

„Mul on otsekoheselt hea meel, et minu esialgsed kar-tused teile ei läinud!“ ütles Gontarp, tema kät surudes.

„Mis te tahate?“ naeris Droll. „Minu mehed õi-wad endid wäsinuts, sest et ma neile kättemaksimist tõdotasin. See on nende meeste õnn.“

„Teie tõdistate inimeste waha instinkti!“ ütles Gon-tarp. „Meiril Laddon ei oleks seda teinud.“

„Ja ometi saan mina niisama sihile!“ tõendas Droll. Ma kõbitan neid, kuni nad lõhlewad. Need inimesed pe-wad oma waenlaste weres suplema, kuni nad iseenestele läikats lähewad. Siis alles on nad rahu jaoks küpsed, enne mitte.“

Karkpaadid olid juba ammu jälle alla orqu tõinud. Rio Parado peal tulid neile mostu kolm laodet ja üks montaria, mille peal proua Willburg, Frank ja Dr. Schröder wiibisid.

Rio politseisalgast läksid nad mõni päew hiljem Tra-pajoti peal lehkõssel mööda.

Selsamal päewal jõudis Willburg Frank järwelle.

Little Pipe saatis ta walitsusehoonesse.

Ta astus Gontarpi juurde.

See tõstis koftubes üles.

Ta hing jäi kinni ja ta sirutas kät wälja, pooleni tõrjudes, nooleni tere tulemast üteldes.

„Willburg? Siis?“ öigas ta.

„Jah, armiam!“ hüüdis Willburg ja langes ta kät wähele. „Ometi wiimats olen ma sinu leidnud. Ja ükski wägi ei lahuta mind sinust enam. Ma tean ka, mis sinu ülesanne on.“

„See pole minu ülesanne!“ tõrjus Gontarp ja surus armastatud naise oma rinnale. „Mitte minu ülesanne. Uga sina oled minu oma ja pead selleks jääma!“

Nad astusid wälja öösse.

Gontarpi kät ümber, läksid nad üles mäele. Ülewal telegrafitaoma juures, kus Sede Bahlsen ööwalwusel wiibis, peatasid nad.

Siisawal nende all puhkas järw. Tuled põlefid sõjalaagris. Need särawad tähed sirofid rahulakalduwi elektrituled.

„Kui rahulikult sinu tööd puhkeb!“ jökkas Willburg taha.

Weel enne kui Gontarp wastata sai, lendas telegrafita-jaama üks lahti ja Sede Bahlsen tormas wälja.

Gontarp hüüdis teda.

„Mit on ära mõetud!“ ütles Sede Bahlsen ja tema ärewuses wabisewad kät ulatasid Gontarpile telegrammi, mis praegu kohale jõudnud.

Gontarp läks iaama tagasi ja luges:

„Mida mõtsid Santaremi politseinikud oma alla. Hefe-kiel ja kolm meest wangis. Kaks ära põgenenud, töid praegu teate. Mis teha?“

Mõtlemata kirjutas Gontarp wastuse paberile:

„Karkpaadid kinni pidada. Sorwille meesteühusega üle maa. Mit ümber piirata. Raubelda. Mitkematku anda. Minult wiimase ohinuna wõigawalda torwitada, weremalamise rest hoüda. Mit tühjendada, kät sinu kaasa tuua!“

Sede Bahlsen ruttas saatat tegemissele panema. Warati süffesid ja ragisesid ussiademed ühest poolist teise ja heitid oma lained antenni laudu laugele üle põlise metsa wälja.

„Mis see on?“ küsis Willburg Frank aralt.

„See mõib sõda olla!“ wastas Gontarp tõkselt. „Meie ja Drolli walitsuse wahelord on teraw. Seda oita ei ole meile enam waja. Seeqa on kallalekõnnumise punkt tõrwal-datud. Siin ülewal jäetakse meid juba rahule.“

„Sõda?“ tõrdas Willburg Frank wärisedes.

„Ära kardal!“ rahustas teda Gontarp. „Weel elame rahus!“

Järgmisel hommikul tuli wastus, et karkpaadid kinni peetud.

Reljanda päewa lõunal saatis Paul Müggeltey teleg-

rammi teatega, et kallalekippumine õnnestanud. Ulewõimu nähes olid Santaremi politseinikud põgenenud, ilma, et paukugi oleks lastud. Wangid wabastati. Mitte tillagi werd ei olnud woolanud.

Gontarpi käsul jäeti Heseiel ja Susanne inshenerile ja ta tahale mehele abits, telegraafjaama kaitsma.

Susanne pidi ühenduse Santaremiga alal hoidma.

Rastete koormatega tulid kartpaadid Trapajozi mööda jälle üles.

XXVII.

Siia jääda!

Droll oli oma wiiesajaga jälle põlisesse metsa läinud mandorit pidama. Sels ostarbets oli ta enesele wainud koha Rio Parado ääres, sest et waenlane nimelt siit wõits fiske tungida. Tema ei halastanud meeste peale, oli nendega mitu päewa metjas laagris, lastis nad marsšida, niipaju kui puude all kaswawad pöesjad seda lubasid, ja määras lõpuwõitluseks wiimase kose ärawõtmise. Sels ostarbets jagas ta oma sõjawäe kahels osaks, tallest üks kose ära wõima ja kaitsma pidi, kuna teine waenlastest pidi mööda minema, et kohta siis ära wõita.

Lord Russel, kes wahel ajal üsna sõjapartei poole löönud, wms seda kallalekippujat oia wõitlusesse, kuna Smart-Andrew kaitsjate käsija oli. Droll ronis wahetohtunituna saewesti katusele ja andis kallalerungimiseks täsu.

See oli wõitlus ilma püssirohuta, paugud tehti kuni-likult kõihsugu lärminstrumentide abil. Peaasi oli warjatud juurdehitimine.

Lord Russel wiis oma mehed nii ruttu ja wailfeli läbi metja, et Smart-Andrewi ruttu sai lahe tule wahete wõtta. Pooltundi hiljem lastis Droll lõpetamiseks märku anda.

Lahing oli kaitsjate kahjuks lõppenud. Droll armustas, jagas mõlemale poole kiitust ja laituft, nii et sellest teegi ilma ei jäänud.

"Tulewal korral olete teie waenlased!" kirjendas Smart-Andrew lord Russeli poole. "Küll te siis näete!"

Jäädi tahale poole kose laagrisse, tehti tuled üles ja teedeti süta.

Sel filmapilgul tuli politseifalk ümber nurga.

Waewalt nägi Droll esimest mundrit, kui ta juba lastmisesse läsu andis.

Mõlemalt poolt wõeti paadid tule alla.

Sõudjad kohlusid.

Dhwitserid ja politseinikud wõtsid rewolwrid läte.

"Pidage!" lamandas Droll.

Sarwed hüüdsid seda üle jõe, ja kose jäi kõi wailfeli.

Redagi polnud näha. Kõik olid warjus.

Seal astus Droll, paljas mõel läes, katusele.

"Waenlane on wiimaseini häwitatud!" kirjendas ta.

"Wõetagu furnutehad wangi!"

"Teie olete wangi wõetud!" kirjendas Rio politsei ohwitser, kes tema kose jälle ära tundis.

"Teie julgus on meie wiimaseini koozolekust saadil märtsalt kaswanud!" hüüdis Droll alla, "Teie julgete kindrali tejet tema sõjawäge wangi wõtta!"

Jälle kõlastid märguanded ja wiisjada meest ilmusid nagu üks mees kaldale.

Eht küll paukugi ei läinud, awaldas erakorraline distsiplin omelt haruldast mõju.

Politseinikud piisid rewolwrid taskusse ja waatafid üksteisele ndutalt otja.

"Kui tahate, et teiega kui sõjawangidega ümber käidaks, siis tulge kose kaldale ja andke sõjariistad käest ära!" käsits Droll ja sirutas mõega nende poole.

Ühikse nõupidamise järele liginesid nad ja andsid rewolwrid käest. Enne aga wõtsid nad padrunid ära.

"Nüüd ei ole mul paratu mitte enam õigust teid sõjaseaduse järele maha lasta!" ütles Droll ja tuli katuse pealt maha. "Aga rahutegemiseni jääte teie wangi."

Ja ta wiis wangid teed mööda teele, ufje juure tugewat wahisalka maha jättes. Indianlased, kes politseinikka loonud, sõudsid üle järwe.

Metsa wabaduses.

Gontarp ruttas sõjapartei laagrisse politseinikudega läbirääkimisi pidama. Tubli-Benjamin ja Hang-sü-Kwang olid tal kaasa.

Politseiile andis Gontarpile wangistusläsu ära. Seal olid nime järele nimetatud: Karl von Gontarp, Tubli-Benjamin, Hang-sü-Kwang, lord Russel, Antonio Machado, Friß Blashte ja Sebastian Droll.

"Teid tahetakse ka wangi wõtta!" pööras Gontarp Drolli ja lord Russeli poole, kes wiimane enesele polguilema Porto mööga oli kälje peale riputanud.

"Siin on meie wastus!" hüüdis Droll uhlest ja lõputas mõega peale.

"Noh, hea küll," ütles Gontarp. "Sel puhul annate wangid meile. Meil on nendega rääkida, nimeit rahulikust mõttes. Wõimalik on, et meist mõni ennaft lasseb wangistada."

"Wõtte!" wastas Droll armulikult. "Aga enne peawad nad püssimoona ära andma. Muud huwi meie nende wastu ei tunne."

Wangid andsid püssimoona läest ja lätsid rahupartei seltsis walitsemajasse, kus Gontarp neile seletas:

"Dehke, nagu ei oleks teid wangi wõetudki. Mina kannan selle eest hoolt, et teie ilufaste jälle koju saate. Meie paadid wõiwad iga päew siia jõuda. Mina ise saadan teid Riosse, et seal ektarwamist, mis tõusunud, eemale peletada. Meie ajunduse sihid on täitsa rahuliku loomuga. Meie wiiesaja wangi wabastamist Fernando Noronha saarelt oma arwesse ei wõta. Waadake ise oma filmaga, et asunitud rahulikud elanikud on, kes mingisuguseid anarhisti-likist juhtist ei tunne. Meie põhjusmõie ei ole sundida. Nad kõi on wabad. Ka teie olete wabad ja wõite minna, kuhu tahate. Meie pool ei leia teie mingisugust saladust, mille awalitustulemist meie warjata püüaksime."

Neile anti süta ja siis lasti nad lahti.

Nad lätsid pärast lühikest nõupidamist tramwaijaama ja sõitsid üles kiltmaale ajundust waatama.

Gontarp, Tubli-Benjamin ja Hang-sü-Kwang jäid nõu pidama. Larwis oli Gontarpi araoleku ajaks weel mõndagi diendada. Ohtul teatas ta oma otjuse Willburg Frankle.

(Järgneb)

Õnne tujud.

Läbi ühe wanalinna kontorihoone tolmuse afnaruudu piilus süüfese peale õnne päikeselir ja otfs, wähe arglikult, mistki olewust, mille tallal oma tuju lahutada, ilma fiiski midagi leidmata.

Mees puldi ääres waatleb unistawa pilguga seda haruldast wäljasilma külalist. Sii kui mõnda haruldast lindu waadeldakse, — täis imestust ja meeldiwust.

Kell lööb wiis. Üks awaneb ja rõemsa hüüdega: „Ah, waadake päikene!“ ilmub ta taastöötajanna läwle.

Mees ei wasta midagit, sama pilguga kui enne päikeselir, waatleb ta nüüd neidu.

See paneb kübara ja jati kõrwale ja kohendab peegli ees — enam harjumisest, kui eduwistusest — kübarast wajuatunud juukseid. Siis istub ta toolile teisel pool pulti, awab suure, raske raamatu ja süwineb töösse. Mees waatleb itta weel wäljsaid lainetawaid juukseid, mis walget otfaest piirawad. Neiu ei ole mitte enam üsna noor, aga tema iseloomus on alati midagi wärsket, paenduwat ja — mida ta ise teadmata imestab — püskiwust, kannatust, ja alatine hea tuju. Midagi mõnusat on selles sõpruses, mis nüüd ju pea aastakümne kestnud on, muutmata, kusagile poole kaldumata. Pitapeale on see midugi nii üksiuine, aga nii mõnus, nii harilik. . . .

Tema unistusi segab jooksupois, kes kirjade ja ajalehtedega ilmub. Mehaniiselt wõtab ta need sorteerimisest wästu.

Wõiduloosi kiri temale? Digus, wõiduloosi numrid. Runa ta ümbrisi awab, töötab neiu hoolega arvude tallal edasi. Ta ei tuule ega näe midagi. Tema wäljate juuste hulgas leidub juba mõni hõbedakarwaline, kui ta üle peaberi tumardab. Järsku tajab mehe suust teinepool pulti imestusehüüde. — On päikese liir end ta silmadele wangiistanud? Ei, see on ju ammu edasi tantsinud. Tema sees hiilgab — see on järsklune hõiskaw weel arusaamata õnn.

Neiu keerab paljul raamatul ühe lehe. „Mis teil on?“ küsib ta rahulikult, kuna ta transporti edasi kirjutab. Mehel teisel pool puldi ei ole aega nüüd wästata, närwiliselt otfs ta midagi laualaetast. Wõiduloos — fiin ta on! Nummer — ja digus — efektus ei ole wõimalik. Seal on — N. 47089 . . . 100. 000 krooni. Sadatuhat krooni!

Pead läte wähele toetades, wahib ta neid numrid, need hüpnootiseeriwad teda. Sadatuhat krooni! Kui see nii oleks . . . aga see ei wõi ju teiski olla . . . see peab tõsti olema. . . .

Mõned nädalad on läinud. On kuu wiimane õhtu. „Sumalaga, neiu Gerta! Südamlik tänu teie wästutubli sõpruse eest!“

Laelamp walgustab heledalt pulti. Raamatupidaja tühja plattsi peal on kõit kirjutusnõud nii korralikult üles laotud, nagu ei peaks neid enam tarwitatama. Kontori ruum näib tühjem kui kunagi enne. Neiu seisab puldi ääres. Ta on küünarnuki pulbile ja pea läele toetanud, nii et ta nägu warjatud on. Minult ta tore wäljas juuks eraldab wäljepaisitwast tumedast tagaseinast. Mees on neid juukseid alati nii heameelega waadelnud.

„Kõit jääb tühjaks, kui teie ära olete“, ütleb neiu taha. „Meie oleme alati hästi läbi saanud . . . ilma õi ühte halba sõna. . . Ja ta töö . . . kõit läts kui mängides . . . nüüd aga . . . kuidas kujuneb asi nüüd?“

„Tehke nii, nagu ma teile ütlesin ja katuge loosiga õne!“

Ta suunurgab liiguwad wäsinud naerule, mis tale sugugi kohane ei näi. „Ah, ei, teie olete mu õnne ära wõtnud. Alga ma luban selle teile, teie olete seda ära teeninud. Tarwitage oma õnne ja elage hästi! See on mu südamlik soov.“

„Tänan. Ja weel kord — tehke minu nõu järele, neiu Gerta!“

Neiu on lahwatud — kurb joon on ta suu ümber.

Midagi rõhumat, igatsawat näib muidu nii rõemsa ja rahulise neiu näojoontes. Käsitäes seisawat nad waitides. Sõstkes mõtetes mõnecastase sõpruse üle, kuna wäljas nowembriwihm wästu aknaid peksab ja tuulepuhang lullist raputab.

„Scowin teile weel kord kõige paremat,“ ütleb lahkuja soojalt. „Ma usun, et igailks teatud kraadis oma saatuse isand on. Tarwis ainult parajal si mapilgul kinni haarata. Pidage seda meeles, neiu Gerta! Ja nüüd weel kord: Eage hästi!“

Süü aega on on ta juba kadunud, kuid neiu Gerta seisab itta weel poollahkse ukse ees. Tuli tantfi tõmbetuule käes. Kui pilwe piirab walge juuks ta lahwatud nägu. Ta suu liigub krampilikult, filmades e tungiwad piisarad. . . .

Dall talmedõhtune widewit. Siiski Pargi uulitsal, kolmandal korral, kultuusesse poisimehe korterisse wajub walgusetuma naabrimajade lumega kaetud katustelt. Ühju aga pragisewad rõemsalt puud.

Ännelil sajatuhande krooni wõitja ja juba mõnda nädalat selle lõbusa peisa omanik lamab lõbusalt sohwal ja puhub sinifid sigariuitsu rõngaid õhusse. Ta mõtleb praegu mõddasaadetud jõulupühade peale, efmefed, milledest ta wabana nii palju ootas ja mis talle ainult petumust tõiwad. Eühjad ja sijuta oliwad nad. Kui wõeras kolas ta oma ruumides ringi ja ifegi jõulurõem ja jõululuulelikkus ei suunud teda ütlikuse tundest wabastada.

Igatfus, tarwidus ühe arusa waitse elufeltfifise järele on temas igapäewaga tugewamaks saanud, sefsaadil kui ta oma üle uue kodu läwe astus. Seda mõitelikku olewust näeb ta nüüd lest siniseid suitsurõngaid oma ees hõljuwat. . . .

Üks naine!
Kus, kuidawiisi ja millal?
Äsjata otfs ta teda oma lapsedõlwe ja nooruse sõprade hulgast, äsjata uurib ta tutawate ringkondi, äsjata lasseb ta m'ned neid, telledega ta juhuslikult tutawaks saanud, oma eest mõdda marsfida; — armu ei leia keegi ta ees.

Mõisugune peab ta tulewane dieti olema? Walget-wõid mustawerd? — Tingimata walget. . . Noor wõid wanem? Mitte wäga noor. . . Elaw wõid tõsine? Muidugi elaw. . . Tegelik wõid rõhlem unistaw. . .

Järsku tuleb talle uus mõte. Kutu tõuseb ta ja teeb mõne ringi toas. Ta tahab weel kord saatusele waba käe jätta ja ajalehega õnne katfuda. Minult proowida tahab ta — sibuda ei pruugi ju ennast koha mitte.

Ta süütab lambile kirjutusklaual tule otfa, wõtab sula ja seab järgmi'e kuulutuse koku:

„Õffin hea südamega, hea peaga ja alati heas tujus olewat neidu elufeltfififets. Wästus tähtede all „G. S. D. 40 aastat“ selle lehe talitusesse wõimalikult pea soowitaw.“

Ilma wästust ootamata läheb ta fiiski weel wana aasta õhtul lehe talitusesse, ja ta suureks imestuseks antasse talle neli kirja. Rodu rutates süütab ta arusaades, et tal elumuutus ees seisab, lambi põlema ja lasseb enese sohvale. Awamata kirjad tema käes on täis müstififitu teadmatusse nõidust. Midagi täis naiselikku näib neist wälja woolawat ja teda üle ujutawat. . . .

Nummer üks: Pitt walge ümbril, ilus käekiri, millest midagi wäljalugeda ei wõi. . . Eootusrikkalt awab ta kirja ja loeb:

„Ras wõib weel jämedamat wiisi abieluusse astumifets olla, kui end ajalehetuulutuse peale toetada, mille peale igailks, kes aga tahab, end teatada wõib?“

Ja fiiski. . . .
Süüta lamab ajaleht luual, aimamata saab ta wõetud, puwitufeta loetud, kuni pill ühe koha peale peatama jääb.

Hea süda, hea pea, hea tuju! See ei ole mitte palju soowitud, kuid fiiski kõit. Kolm head omadust ühes nais-

Õpetas...

Kui lapsena wallatult ringi ma joosin,
kanapoeqi ja kassa ajasin taga;
kui naabri õunapuus wargil käisin
ja tegin weel mõndagi koerust ja paha,
siis ema — karistas, wemblaga õpetas...

Kui suuremaks kirjudes, mõisawäljal,
ma kundes kõweraid wagusi a'asin;
kui pital, palawal suwepäewal
end' põesa wilusse peidutasin,
siis walitseja, tubjas — mind sõimuga õpetas...

Kui nooruse kirjline tujude helin
mu rinda joowastat armuõnnes;
kui siidames tulkatas tundmuste tuhlin —
need tunnid, minutid elus noores! —
siis neiute — mujuga armastust õpetas...

Kui kuulide tulemaal jooksi tormi
me' lähedais ridades waenlase poole;
kui, puurides rinnasse odast külmi,
kuulist tabatuna langesime lume peale,
siis sõda — surmama, surema õpetas...

Aeg ruttab... Aeg elus paljugi õpetas,
aeg wõderutas armu ja neuu huuled.
Aeg kuulidemängus elust lõpetas,
aeg häwitas aated, eesmärgid suured.
Ja elu — kainelt mõtlema õpetas...

16. XI. 17.

A. E. Linn.

Arabia tüüpused. Joogitweega kaewult.

terahwas ühendatult. Kas see soow ei peida eneses ka mitte ühte head meest?

Kuulutused on mind wangistanud. Kõik oli nii tühi, nii hall, ja wärwita. See siin kõlab nii mehelikult, nii tuumakalt, siin näib nii palju peitumat. . .

Wana aasta õhtul, weerand sisse tulen ma Afsenali uulitsast Loosfaia uulitsasse. Pahempoolne kõnnitee. Must jakk. Riibar walgete sulgedega. — — —

Kell weerand seitse! Sa tõmmab uuri. Weel on arga.

Seisi kirjasi awamataks lauale wisates, wajutab ta talimüsti pähe ja jääb filmapilguks pe gli ette seisima, et molahabet silitada. Eäis rahuliku enesetunnet sammub ta siis Loosfaia uulitsat mööda allapoole. Wägel jääb ta waateakende ette seisima, ilma ometi midagi waatamata. Doom-kiriku kell lööb weerand. Juba märkab ta eemal walgeid riibarasulgi.

"Neiu Gerta?! . . ."

Selle praegu weel nii kahwatu nägu on nüüd kui purpurist, kuid see kaob pea.

"Teie?" ütles ta segaselt, tema otsa waadates.

"Jah, ainult mina, neiu Gerta."

"Ei, ainult mina", wastab see wangistatult.

"Kas meie ei wõiks filmapilguks loosfaeda minna, siin ei wõi meie seisima jääda. Meie peame awalikult ja otsekohse üksiteisega kõnelema." Waikides lähewad nad. Neiu näib nii abitu, nii mahaldõud, kuid ta rinnus hõiskab.

"Neiu Gerta, tahate teie minu abikaasaks saada?"

Neiu waatleb teda terawalt — uuriwalt.

"On see suurmeel, taastundmus, eneseohwerdamine, mis teid seda küsima ajab?"

"Midagit nendest. See on südametunne ja ma soowisin tõstet, et teie minu omaks saaksite. Aruõtlemine kurwastaks mind rääkimata. Mul on ainult arusaamata, et ma ju ennem selle peale ei tulnud, et teie — ja ainult teie — kõige parem eluselt minu jaoks olete."

Aralt waatab neiu weelgi maha. Siis aga waatab ta mehele niisuguse pi'guga otsa, millest sellele soojus wästu tungib.

"Mäletate weel, kui mulle nõu andsite, loosiga õnne katjuda? Seda ma tegin — ja nüüd on ta minu oma, see peawõit."

Loosfaia uulitsat mööda alla lähewad kätikäes kaks õnnelikku.

Koostiteelst Am.

Wõitlus — terwise allikas.

Georg Luriš.

(Järg 2.)

Peale selle, kui ma nüüd maadlemise sportilise kui ka kõlblise wäärtuse tujutuste waral kindlaks olen teinud, tahan sellest edasi jatkata, misugune wäärtus maadlemisel kunsti, terwishoiu ja teaduse alal on.

Enne seda tuletan arusaamatuste eemalhoimiseks weel kord lühidalt meelde, mis maadluse sportilisest, kõlblisest ja terwishoidlisest tähtsusest ütelnud olen. Nimelt: iga sport on hea, kui teda mõeldulalt harjutatakse. Mis mina aga eraldi kinnitan, on järgmine:

Hohulaane lütid.

Et ainuski teine sport niipalju füsikalist jõudu — teiste sõnadega: terwist — ei anna, kui maadlemine.

Ja et sellest üleüldisusele wähe toju on, kui igamees oma walguse wala all hotab, sellepärast on iga aatellise maadleja pühkam tohus, jeda heategewat mõju, mis see sport itka rohtem ja rohtem nõrtevale ja wäljasuremisele lähnewale inimesejuole toob, wõhitute- ilma laades hul- lades ja kihrides populäriseerida.

Seda meeles pidades, waatame nüüd, misfugune täht- sus on maadlemisel teaduse alal.

Rehant ja waimlik arenemine peawad kokkublas ja käsitäes läima, sest et ühe hooletusesse jätmine ka teise peate kahjulikult mõjub. Sest ainult terwes tehas elutseb terwe waim „mens sana in corpore sano.“ Lauuse tipuni edenenuid waim wileljas, tõdunewas tehas on kui liitwa peate ehitatud lois. Ja samatuguse digusega, nagu meie kehalist, kuid mitte waimulist, arenenuid inimest, harima- tats nimetame, wõime ka professorit, kes hoolimatuse ja tohiesou puudusel oma teha moosfa riidewarnant on alan- danud, harimatats nimeida, sest tema haridus on kokku- ldiata, ühetülgne.

„Kõrgeste haritud ja tart“ professor ostab füsikase- duste peenustest, mõetudest, masina- ja loomajõu jõusün- nitu- teist ja jõukuluurustest täppealseid seletusi anda, on hooesjõu 1/3 sekundi ja meeter meeri peale wälja rehken- danud, kui me tema täest aga inimese jõuawalduste puride üle aru pärime, siis on tema tartus warstigi oisjas ja ta wä- hib woerit nagu hunt aianurgas. Seda on weel wähegi, ta on waimulist tognut ni laugele maha jäänud, et isegi oma tehakti meie wabadele liguurustele nime ei osta anda, weel wagem, et neid uurinud, analüseerinud ja mõistma õp- pinud oieks.

Lahtmata tuleb mul siin meelde üks auwäärt, oma elukutses hallis jäänud professor, kes lord huwitamat maadlemist ja estnesejärguiste jõulangelase harjunust pealt waatas. Reed jõu, oiaawuse ja waimuterawuse awaldused oind teda otse üllatanud, ja suures waimustuses katsus ta oma ametiwendadele seda seletada, mis ta näinud.

„Küll mees nägi waewa, ahtis ja puhtis, higi jooksis tal sorina!“, kirjeldas ta, ja lohutawate lehwäänamiste ja wõimatute, weidrate seisangutega päädis sellest pilti anda, misjuguje wõite abil üks maadleja teise maha pannud ja jõulangelane rastust kiskunud, wajutanud, tõutanud, kru- winud, käänanud, hooawanud.

Disekui metsinimene, ho- tentotlane, pidi ta märtide keele abiks wõtma, sest et ta oma sõnadewara, teda hale- baste hädasse jättes, otse lõp- pes, sellega aga muutus ta oma pealkuulajate ees hale- bats weiberdajaks ja naeru- alufets.

Jah, kellel midagi peas ei ole, sellel peab seda tätes ja jalgades olema. Misfugune oli lugu ka meie professoriga, ja nähtawate ot al seal jeda küllalt, sest ta tõeles ühtlasi täte, suu, jalge ja weel teiste tehaofadega.

Kas wõib nüüd seda pro- fessori, igatiilgelt (kokkubla- liselt) haritust nimetada? Seda „loobusekrooni“, kes isegi tõ- neleda ei osta?

Wastus on „ei“ ja tuhat korda „ei!“

Siin, selles sphis oleme meie, jõumehed, teadusele abiks, loome uusi, seni uurimata jõuawaldusi ja ka sõnu nende jaoks. Paari oslusjõnaga kir- jeldame meie asjalikult, ilma täja-jalgu abiks wõtmata, seda,

mida professor asjata kujutada katsus.

Oh, teadusmehed, kui laugele olete sellel alal maha jäänud! Teie oma teha awaldused on teile nagu raamat 7 pitjariga! Wilsoni miljonite järele antakse iga aasta loomade tõu parandamiseks wälja, isegi seegid on wanade ja wigaste loomade jaoks ajutatud (mis igatahes küll ainult tiiduwäärt), aga mis on inimesejuo tõu parandamiseks tehtud?*)

Niisama ei peats ka tänapäew üleüldise enam imesta- ma, kui mõni inimene sureb, waid otse selle wastu peats imestama, et mõni inimene weel elab! Sest ööd kui pae- wad uuriwad ja murravad inimesed pead, kudas inimese- jõu ja terwise wiimastki halebat jäänust rujuhunituks muuta, häwitada. Reed armsad annid, mida inimesejuole tema auwäärt ülesleidja annab, on: kihwtised gaasid, dum-dum kuulid, lõhtewad granatid, higilauritütid, aeroplanid, zep- pelinid, weelalused paadid, minid, õhu- ja weetorpedod, mõegad, piigid ja muud mõrtfularietat. Nende abil pae- wad wastamist seatud wõhtwderad inimesed, kes üksteist kunagi näinud pole, teineteist tapma! Sel kõmbel häwita- takie õitfewaid inimeselust miljonitewiisi. See on sõja ajal. Rahuajal jälle töötatakse niisama inimsufeta, hoolimata kõmbel sinnapoolle, et isamaa inimsugu lõpulikult häwineks.

Uritwaim, mis ilalgi ei uinu ja mille põhjusmõttets on: ühe hulatus on teise hea põli — ja tõridõdistuse ra- huldamine mõtlewad alaidpmata itka jälle uusi „maitswa- maid“ ja „weel langemaid“, weel kihwtisemaid jooksid wälja, mille ülesandets, igapäewastest elumuredest nõrte- nud terwist lõpulikult hauda saata.

Peab otse üttema, et nendel meestel ainuski abinõu liig halb ei ole inimsõo häwitamiseks.

*) Hobusejõud on kuni 1 grammi peale täppealsest mõedetud, niisama ka hobuse jooksu kiirus kuni 1/3 sekundi peale. Hobusejõud on jõumõetmises rahwuswahelises mbe- dupuuls, kuigi inimesejõud selles sõndsom oieks, sest et ta wähem on, järjelikult — täppealsem, kindlam jõu-üksus. Selhamal põhjusel on ju ka terwes maailmas frangi kirs rahwuswaheliseks raha-üksuseks wõetud, mitte aga sterling- nael. Inimesejõud on frant, hobusejõud sterling! Kui nüüd küsida, mispärast teadus mitte inimesejõudu üleüldiselt jõu- mõetjaks pole teinud, siis on ainult üks wastus wõimalik: sest et teadus meie lihastelawa uurimises liiga wõerasema- likult on talitanud ja loomariigile eesdiguse annud!!

Uasta algul.

Wabadust, wabadust! liendab kätsew kari —
 meikult mäsates oiana walab ta werd . . .
 Aga mis tähendab wabadus — ülsinda mõned
 teawad seda, ei liialgi kätsew hull!
 Urwad, et tohib ja teho, mis iganes tahad —
 tea, et naabergi sinul siis samuti teeb!
 Usad, et wabadus elab wast 'uninga lossis?
 Eeld, sest kuningas lõwaste seotud on!
 Siilgaw küll paistab ta elu, kuid harwa seal rõemu:
 ükste on mägi, kuid õnnelik õilmitsew org!
 Wabadus seaduses seisab, mis annud on rahwas.
 seaduses, mida ta ise ka austab ja peab!
 Wabadus seaduses seisab, mis ühtlone kõigil —
 waelse ja rikkal, kõrgel ja madalal maas!
 Woba see rahwas, kes targoste walitseb ennast,
 kesse ka teab, mis teeb ja kus tahtel on piir . . .
 Aga see rahwas, kel puudub w el küpsus ja tarkus,
 kätsew kari on, kellel karjaseid weel waja!

H. Põld.

Mesopotamia tüüpused.
 Uulitsa muunetant.

Ei ole sugugi liialdatud ja järelmõtle mata kinnitus, kui ütlen, et alkohol rohlem ohwrid nõuab kui sõda. Eest, wäljaarwatud need sajad tuhanded, kes end otsekohe surmuse joomad, saab wõrdlemisi palju rohlem inimest õnnetute juhtumiste läbi uulitsal ja mujal surma — joobnud pea tagajärjel.

Need ülemahtähendatud alkoholi ohwrid on weel õnneka pääsenud, wõrrelde nende joomawendadega, kes mitte lohe järskust surma ei leia, waid pikal ajal põdema jääwad. Nende wiimaste elu on täieste otstarbeta, üksteine ja ei eraldu peaaegu sugugi loomaelust, wõi weel õigem: nende elu ei ole muud midagi kui pikalbane määndumine. Seda liiki ohwrit arw tõuseb igal aastal paljudesse miljonitesse.

Alkohol on inimese õige hirmsam waenlane. Tema esimene tagajärg on terwise rikkumine, teine äriiline, elutuleline, warandusline häwitus, kolmandaks hututab ta õigelt eluteelt lõwale, harilikult otseteed wangihoonesse, wõi ka haige, seegi wõi hullumajasse; neljandaks paneb ta süüta peretoonna liikmed, sõbrad jne, meeleheitlisesse ja abitusse seisutorda. Peale selle on alkohol tahtlemata kõigi haiguste ja nende idude toidupind ja hõlbustaja, nii kui ka õige kurja juur.

Et seda paremine selgitada, toon weel järgmise näituse. Ütleme, et keegi sureb kas tiistusesse, kopsupõletikku, lõhutatarrri eht südame rabandusesse w. m. haigusesse. Arsttitunnistus lõneleks niisugusel puhul, et see inimene sellesse wõi teisesse nendest haigustest on suranud. Maailma lohkumõistja otus aga oleks: see mees suri alkoholisse, sest joobnud peaga külmetas ta ja sai selle wõi teise haiguse. Wõi jälle: üleliitige joomisega rikkus ta omal maal, ergud, südamet ja surmapõhjuse juureks oli — alkohol.

Sünn oleme meie, maadlejad, alkoholi wastu wõitlejateks ja elawateks eesmärkideks kainusele. Kateline maadleja wihkab wiina kui lihwoti ja kuulutab oma jõuga ja terwisega igapäew teistele: waata, mis sugune ma olen sellepärast, et ma ei joo. Jätke joomine, harjutage oma lihasteid, ja teie saate samasuguseks.

Nagu õeldud, on moodne teadus raskejõustiku wastu wõerasemalik oinud, ja see piirkond oleks ka siiani weel „terra incognita“*) jäänud, poleks meie, jõumehed, seda aia läburoorima haktanud, iga liigutusele asjatohase, õige nime annud, neid põhjalikult uurinud, analüüseinud, selgitanud ja jõustiku kui ka maadluse otse teaduseks arendanud.

*) terra incognita = tundmata maa.

Ilmarekordide abil on meil õnnelks läinud inimjõu (lehasjõu) piirist kõigis üsttute lihastefaltade liigutusteadides matematikalise täpisealusega kindlaks teha. Ilmarekordid on inimjõu (süstalise jõu) piirikiwid. Kui nüüd seda wõi teist ilmarekordi lord lüüakse, siis ei ole see enam tähtsufeta asi, waid niisugune juur sündmus, mida enne weel maailmas ette pole tulnud. Ühtlasi aga ka teadusliku tähtsufega, sest et nüüd teatud lihastefalga jõuawalduse piirikiwi mõne kraadi wõrra edasi nihutatatse. Selle edasi liikumise tähtsus ei ole sugugi vähem kui see, kui mõni põhjamaade uuriija jällegi põhjanabale mõne kraadi wõrd lähineda on jõudnud.

Rekwate jõupingutuste abil raskejõustikus nii kui ka maadluses wõime kopsu, südamet, wereringjooksu wastupidamise jõudu ja püsivust täpisealuselt wälja arwata, uurida ja kindlaks teha, sellega teadusele ülesarwamata kallist materjali andes, mitte ainult anatomia waid ka füsiologia alal.

Ja siis kunsti alal?!

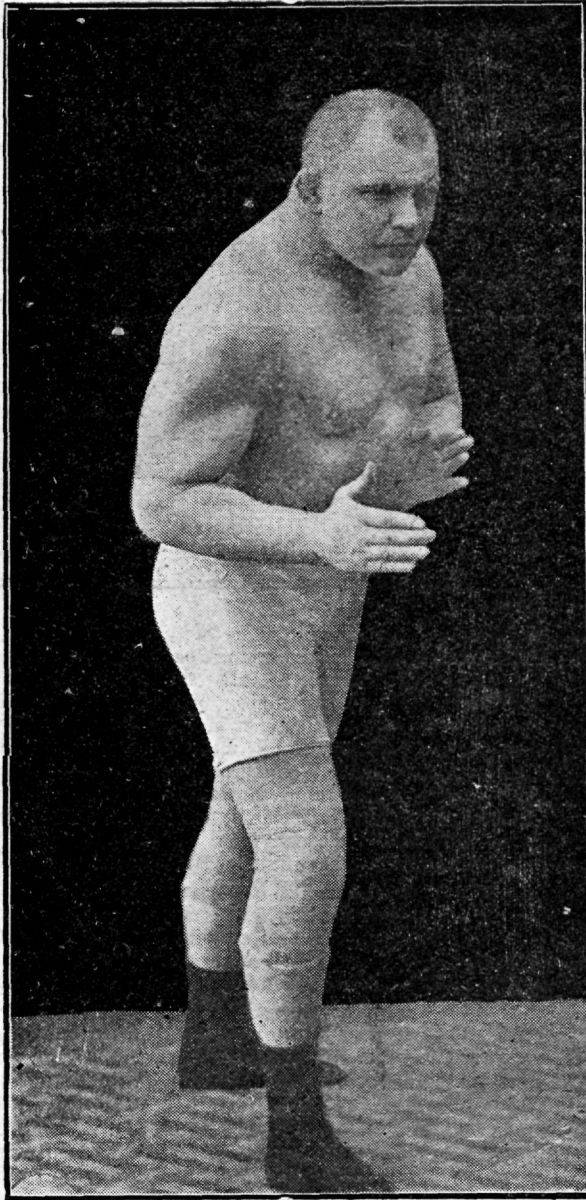
Kust see tuleb, et meie nüüdsed kunstnikud ja kuulsused wäärt ei ole endise aja kunstnikudel, nagu Raphael, Rubens, Michel Angelo, Van Dyl, Murillo mitte kingapalugi lah: päästma? Kas on ehl meie aja kunstnikud andewaelsemad, wõi peab põhjust mujalt otsima?

Jah, põhjus ei ole mitte selles, et meie aja kunstnikud walmuhttramad oleksid kui nende ametiwennad wanal ajal.

Kuna wanadel kunstnikudel Athenas ja Roomas toreda lehaehitusega ja katmata liigetega noorimehi rohlem kui küll filmi ees oli ja nad oma eestlusest (mudelisi) südamefoowi järele walida wõisid, peawad nende praegused ametiwennad appolonilise lehaehitusega kujude asemel ainult halemaid moonutusi ja karrikaturisi, milledele nende film pettumult mõbda libiseb, ilma et lüttestatud saaks, mudeliks tarwitama.

Ande meie kunstnikudele wana Rooma ja Sparta aletide ja gladiatoride kujud, kes otse isekralist rahwatõugu lehasafid, nende plastiliste, elastiliste, suurjugu joontega, ja nad ammutawad nendest uut toitu ja tungi oma loowats tööks. Nende film harjub siis aegamis nende jõust ja terwisest illewoolawate noortemeeste klassifiliste lehafoon-tega, see peenendab ja täiendab nende ilutunnet ja teeb nad wanade meikrite wäärikisteks. Ideafete mudelite puudusel ei suuda aga ka kõige wägewam kunstniku ettekujutus loomutruusi kunstiteost luua!

Nii näeme siis jälle lord, kudas sport mitte ainult terwisioiuga, waid ka kunstiga lästikäs käib, ja kumbki nendest ilma teisteta püsida, edeneda ja täiustepule jõuda ei wõi. Sääranis käib see spordi, nimelt maadluse, filmapaist-

Maailma esimaadleja Alexander Uberg.
Maadleb praegu ühes G. Lurichiga „Refordis“.

wamate ehtajate kohta, sest niisama nagu male (shahimäng) kuningas mängude seas on, on maadlus sportide kuningas.

Austatakse kujurajajaid ja maalikunstnikke, kes suruvad lõuendi peale või eluta savist kujusi vormivad, mispärast ei peaks siis ka meid, idulangelasi, kunstnikkude liiki arwama? Sest siiski kunstiosawuse kõrwal oleme ühtlasi ju ka skulptörid (wõõrilmise kunstnikud), kuna vormito, kohmakast ja kujutost lihatombust elawa iluluju oleme loonud!

Kuninglikku sporti, kõigi sportide sporti ühiskasjalikuma läbiwaatamise alla wõttes, teen esmalt weel lühilise tagasiwaate selle peale, mis seni objektiivselt ja erapooletult mitte ainult kinnitanud, waid ka wastuwaidlemata tõesks teinud olen, rõhutades, et ma maadlemist ja maadlejaid nende õiges tähenduses mõistan, mitte aga pühapäewa- ja

juhustli- maadlejaid ega wasseri, kellel pahatõhtti wähem aimdust spordist kui wõhikul ja kes otsetui ettkombel maadlejate sekka sattunud.

Idealne, klassiline spordimaadlus on

1) moodja kehakulturi ja enesetaswatusse teerajaja, mis walgustawa eeskujuna kaasinimestele oma tõsiseid manitsusi saadab, nende patustust terwise wastu ja kehariiwetamist filmade ette seades ja neid kuristikku langemise eest hoiatama. Cawa, õhutawa eeskujuna peab ta spordile waimus-tama, tussjuures maadleja täiussetipuni wäljaarenenud koha piltlikult seda tagajärge kujutab, milleni see raudse tahtejõu ja kainuse läbi jõudnud, mis mitte ainult maadleja, waid igalühel kohus oma wastu peaks olema.

2) Maadlus on kõigist spordiliikidest see, mis kõigesuremat jõudu, teiste sõnadega ka kõigeparemat terwist annab, sest et jõud ja terwis kaks ühtlast, lohtumata wõidist on.

3) Maadlus ebendab teha kõige turrameduliksemalt, sest et siin spetsialiseerimise hädasoht, see teiste spordiharude wärgjatõbbi, ära jääb, nimelt ei arenda maadleja ennast mitte ühfinda, waid wastane kõwendab ise tahes ehk tahtmata tema nõrki külgi, mis, sellele spordile rüütlikku helki andes, ta kuninglikuks spordiks tunnistab.

4) Maadleja on kõigist spordimeestest kõige wastupidawam, sest et ta ennast oma kõigeldõrgemal jõutipul 30 ja rohkem aastaid hoida suudab, wastandina teiste spordiharude ehtajatele, kes wiie, kõige rohkem 10 aasta pärast „mollas“ on.

5) Maadlemine on kõige terwisliisem sport, sest et ta teha kõige rohkem karastab, kõwendab ja wastupidawamaks kõigi eluhaltuste wastu teeb.

6) Ideale maadleja eluwis on kõige karskem ja kõige kainem, ta pühendeb oma terwe elu spordile, ütleb ennast kõigist ilmalikkudest lõbudest ja kihahimust lahti, ehtnebes kaaskõbanikkudele kõigeldõrssema kõibluse järelaimamise wäärilise eeskujuna.

7) Maadleja teenused teaduse alal on kallihinnalised, kuna ta anatomia, süstõõgia ja wiitika teadlastel aitab inimelise kehahituse saladustesse tungida, neid seletada ja uurida, ühtlasi inimese umbes 300 lihastelalga jõupinewuse wiitisi ilmarefordide läbi kindlaks määrates.

8) Appolonlik maadleja on kunsti edustaja, sest et ta oma turramedulise ja tollukõlalise kehahituse läbi ka wõhikute ilmas ilu- ja kunstitundmust äratab, kunstnikule aga tingimata tarwilikuks elawaks mudeliks olles.

9) Maadleja on ise kunstnik, sest et ta kohmakast lihatombast, elastilised, kõiki ilundõudeid täitwad elawad kujud loob, mis herrandlitub kui uueste elule ärkanud Abonis. (Järgneb.)

Sõjameeste terwitused.

Terwitame sõjalitilt waba kodumaad, kõiki omaid ja tuttawaid ja kõiki kodumaa neidust. Soowime õnnelikkude ja rõõmsaid pühast ja uut aastat wabaduses wastu wõtta. Palume ühtlasi, kellel see tülikas ei ole, meile kirjutada, sest sellega saadame oma kõige kurwemad filmapilgud mõõda.

Siberist: R. Län, R. Lutin — Karulast.

Terwitame kõiki kodumaalasi, iseäranis Eesti neidust, ja palume nendega igawuse pärast, mis meil alaline kullaline on, kirjawahetust. Aupallikult Eesti sõjamehed: A. Koop, R. Beekmann, J. Andress, E. Sepp, A. Plutt, M. Uberg, A. Rigulas, R. Tombal. Юрьевъ. Эстонск. зап. бат. Команда связи.

Terwitame sõjawäljalt ja soowime kõigidele sõpradele ja tuttawatele, iseäranis Eesti neitudele, head uut aastat. Soowime neitudega kirjawahetust igawuse pärast. Eesti sõjamehed: August Silmer, Gustaw Zeisig, Karl Viidlein, Eduard Kumm. Adress: Дѣств. армія. 1-ий Эстонскій полкъ, 10 яя рота. 5-ый взводъ.

Terwitame kõiki Eesti neidust ja soowime kirjawahetusesse astuda. Aleksander Simson, August Jürgenson, Eduard Klaus, Karl Rooman. Adress: Дѣств. армія. 1 Эстонскій полкъ. 3 рота 2 взводъ.

Õrad uut aastat kõigile tuttawatele.

30. nowembril 1917.

Rumenias C. Rappa.

Nälg.

(Sulguse kirjadesf.)

1.

Ma olen hulguš. . . Mitmed wan:mad inimesed kõnelewad, et kui mina weel korralik inimene olin, mäleta-wad mind paljud kui revolutsiooni tegelast, kuid ma ise ei mäleta seda sugugi.

Ma jöin, palju jöin. . .

Ïstud mõnikord meretaldale, tühja paadi alla ja tõmmad pudelist elustawat mürjulest. . .

Kuid ma kõnelen järjelindlast. . . Nii siis, mu elu ei ole korralik. . .

See on tõit Nasha, minu kaaslase, süü. Eest kui teda ei oleks, ei lamaks ma mitte voris, aia all. . .

Ma el sin eimesel aastal Nashaga kaunis hästi. Wedasime salataupa, müüsimine kõlbmata sealha ja ainult püharadewiti oli mell aega teineteist taguda.

See kestis nõnda kaua, kuni nõsunina Waska armsa-ma minu käest üle löi. . . Ja nüüd hakkasid nad mind pekšma, ja mitte ainult pühapäewadel, waid kümn ne lorida õppäewa jooksul. See häwitas kogu minu intelligent oleku ja minust sai hulguš. . .

Ja, see oleks tõit wäga hea, kui mitte üks kurb näh-tus juure ei oleks tulnud — keelati wiinamüü üv. . .

2.

Nüüd algasid minu õnnetus. . . Mis ma siis tõit ei joonud: polituri, denaturati ja palju muud. Lõppude-lõp-puks olin ma nõnda langenud, et enam lõõtada ei suut-nud. . .

Ma nälgisin. . . Tuli sagedaste lihwtises porimül-tas lamada ja sealt to du, ääruseid otsida. See oi hirm-us. . .

Ma muutusin nälgunud koera sarnasaks. . . Kui ma teiste käes toitu nägin, siis hulgušin kui metsik elajas. . .

Ja siis, kui näg mind waldas ja mu peast tõit mõt-ted wälja pigistatas, siis tulid hirmsa mõtte peale. Nagu alati lamasin ma ka nüüd sõeladu ligidal ja imešin näppu. Kramtid waewasid mu sühja lõhtu ja mu filmade ette tõusid määratud, praetud härjad, hiiglakolletid ja terwed mäed küjelartulaid. . .

Ja ätti ilmus uulitsa nurga tagant minu unistuse kehastus — naisterahwas, kes jõogindusi kandis.

Magus lõhu awaldas mu peale niisugust mõju, et ma iga hinna eest jõogindude siu oma'e tahtsin.

Siis kargasin ma nurga tagant wälja ja rebisin nais terahwa käest jõogindud enese kätte. Järgmisel filmapii-gul jöin ma tõit, mis seal sees oli — liha ja kartulisi. . .

3.

Wahetajal oli naisterahwas ära jooksnud, ja ta tuli pea kojamehe ja linnawahiga tagasi. Mind lõõdi pikal-daste, rashtete lõõtidega; ma olin peale jõomist nõrk ja ei suutnud end kaitsta. Siis rebisid pekšjad mind ene-sega ühes ja pea leidfin ma end pimedast keldrist. . .

Õhtul toodi mulle süüa, kuid nii nälgunud kui ma ka olin, ei wõinud ma seda wäsitlut toitu süüa; see oli palju halvem kui need jäänused, mis ma kraawidest olin leidnud.

Siis otsustasin ma enesele lõppu teha. Matine nälg, lõõgid ja alandus tegid mulle surma soowitawaks. . .

Ma ma wõisin püfirhima ja sibusin atnaraawade kül-ge. . .

Kuid järgmisel filmapii-gul awati ootamata üts ja wangifotta ilmusid lõõlised ja soldatid. . . Nad surusid mu täit, ütlesid, et on wabadus, ja terwitasi mind. . . Siis andsid nad mulle süüa ja raha. . .

Nüüd olen ma hoopis teine inimene. Ma leidfin töös õnne ja eluõhi. Ja ainult harwa tuletan ma omale meelde oma endist elu, täis piina ja nälgawalu.

Ügu õnnelikud head inimesed, kes mulle uue, tuldse elu annetasid.

G. Glinsky.

Ettekuulutused.

Effi järele.

Praegu küstwad inimesed, ütsteisega kokku saades, aru-tihti:

„Roh, mis teie arwate, — mis edaspidi tuleb?“

„Ei tea kudas teistega on, aga minule isiklikult on see küstmine wäga wastikuts läinud.“

Teisest küljest aga tean ma, et ma juba mõndagi lorda wäga õigeid ettekuulutusi olen annud.

Õigust öelda — ma 'p uskunud isegi, mis ma rääkisin; mõtlesin, et ajan tühja loba, niisama naljapärašt, kuid see loba läts, tõepärašt, sõna-sõnalit täioe.

Praegu, näituseks, tunnen ma kahte walminud sünd-must ette.

Esimene on see, et „Wilshel“*) enese riigist ära lahutab. Teine. . . sellest kõneleme pärašt.

Wilshel peab enese Wenemaast ära lahutama. Ta annab manifesti räsja:

„Meie, Wilshel, Nikolai tee wägew walitseja, Windawi-Rõb'nski, Kiewi-Woroneshi, Moskwa-Bresti, Kasanski ja teiste teede lange kätseandja jne., jne., jne. anname kõigile oma alamatele kätse jne., jne., jne.“

Mis kätse ta annab, see on juba tema oma asi.

Ja walitsusewõim on Wilshelil niisugune, mille sarnast isegi ükski Trotski enesele ihaldada ei tihla. Kõige tugewam wõim.

Wedama hakkab Wilshel ainult oma riigi alamaid — wilshellasi. Neid, kes temale sellekohajaid lubatru ette pole pannud, wõi jälle tema käest neid saanud, ei lasta pealegi.

Raupasi, jõõgtaineid, reisuwara, sõjariistu — ühesõnaga kõike, mis iganes o'emas, murettetaše ainult wilshellastele wõi tema liiduosalistele rahwastele. Teiste eest listakse raudteel roopad pealt ära.

Wilsheli tarwitada saawad olema tõit soomustrongid, kui ta isejugune roo: soldatist, kes eriti raudtee korratuste toimepanemiseks lohale on lutjutud. Korratustetegijad hal-tawad alnaid sisse taguma, katustele ronima, kassiwogu-nitesse jahukotta sisse kandma ja reisiatelt reisuwara wa-rastama, sealjuures nende kallal „omatõhut“ pibades.

See abindu paiskab waenlase Wilsheli piiridest kau-gele wälja.

Elu tardub.

Wenemaa jääb ilma kwišõeta, ilma leiwata, ilma min-gisugule toidukaamita, ilma raamatuteta, ajalehtedeta, isegi ilma kirjadeta.

Ning siis — hakkawad linn linna järele, kubermang kubermangu järele, maakond maakonna järele Wilsheli poole üle minema.

Ukraino, Donimaa, Kaukasus — kes tohib Wilsheli mitte tunistada? . . .

Moskwa? . . . Petrograd? . . .

Ja — ha! Smolnõi seab esimesena uue riigilaulu kokku:

„Sumal Wilshelt kaitse ja!“

Wägew ta jõuga,

tina ja streigiga,

Pool-õigeustlik.

Tõsjutagu kaua ta,

Rahwastele hirmuks!

Sumal Wilshelt kaitse ja!“

Ja Wilshel astub troonile. . .

Europa kõhistab ehteks natute naerda.

Siis saab ta pahaseks.

Wiimats aga tunnistas Wilsheli wõimu makswaks.

Tunnistab wõimu makswaks ja annab raha laenuks ko, — ja see 'p see just ongi riigipolitika A ja D. . .

Teine minu ettekuulutus puutub die'i minusse enesesse. Warsti, ennem weel kui, wõib olla, minu waenlased

*) „Вижель“ (wilshel) = üleriiklise raudtee-teenijate keskliidu täidesaatwa komitee telegrammide adresh, millega ta seda asutust nimetama on hakatud. R. P.

Miks nad mehele ei lähe.

„Mina ei lähe tialgi mehele, sest et lapsi kardan . . .“
„Mina aga et . . . meest kardan!“

Enne ja nüüd.

Kui enne andsid sandile
Kolm kopikat eht — wiis;
Oh . . . kuidas tänas waesele
Te helduse eest siis . . .

Nüüd, rublat wõttes . . . imelik!
Sant hakkab sõimama:
„Kas tead — ma olen kodanik
Ja mitte kerjaja!“

Ma enne nägin mõnda meest,
Kes lelm — ja warastas;
Pool eluaga türmis istest
Ta oli istumas . . .

Nüüd awalikult pitsisga
Ta wabalt limber käib.
Reid — kellelt warastas lord ta
Nüüd wangistada wõib . . .

R. Kaasik.

—o—

Jää seisma.

Anna Saawa „Eesti ära“ järele.

Jää seisma, kui me wanter weereb!
Jää seisma — muidu mööda läeb!
Ehk tule kaasa! tarju! lõhu!
Ehk pea lõnet. — Üles käed!
Jää seisma!

Jää seisma! Seisma peab jääma,
Ei tohi nutta, ohata.
See takistab, meil rutt on taga,
Sest aeg wõib uued munedada.
Jää seisma.

20. XI. 1917.

Riiki.

ja sõbrad aimawadki, katted minu kannatus ja ma annan „detreti“ wälja:

Rõige ilma ilma kodanikkubele
Rõik! Rõik! Rõik!
Räige minu järele.
Mina! Mina! Mina!

Luban igale talupojale katstuhat (2000) teesfatinu põllumaad.

Soldatitele annan — igawese rahu ilma mingisuguste maade wõtmisteta, sõjakulude maksmisteta ja Wiljukowi wäinadeta.

Peale selle teen ma kõik kindralid soldatiteks ja soldatid kindraliteks.

„Tere, feltsmehed — kindralid!“
„Soowime terwist, alamwäelane!“

Tööliste luban ma, et kõik wabrikud ja tehased nende omanduseks saawad. Tööd saawad tehastes tegema kapitalistid, kuna tööliised muudkui istuwad ja jagawad puhast lasu. Rahjud katawad aga kinni kapitalistid, kes tööd teewad, oma era-warandusest, et mitte sõnelemist ei tekiks, nagu ei lastaks neid nende endi ettewõtetest sugugi osa saada.

Kõik wiinaladud, keldrid ja tagawarad annan ma oma truude alamate kätte — ärarahitamiseks nende abinõudega, mida nad kõige loomulikumaks peawad.

Mina! Mina! Mina! . . .

Ja küll te siis näete, kelle järele lähewad tööliised — nii hästi arusaajad, kui ta pool-arusaajad ja need, kes oma wiimase aru lõpuliikult on laotanud.

Külap mina tean — kelle järele!

Roh, ja Euroopa? . . . Euroopa tõhistab eisteks natule naerda, pärast saab pahaseks, wiimaks aga tunnistab mu

wõimu maksivaks ja annab rahagi laenuks. Sest selles ta 'p seisabki see terve riigipolitika.

Äga wõib olla, et . . . ma ei wõtagi.

Breedil Tõht.

Rätsep Mardi unenägu.

Sõjel wastu uut aastat.

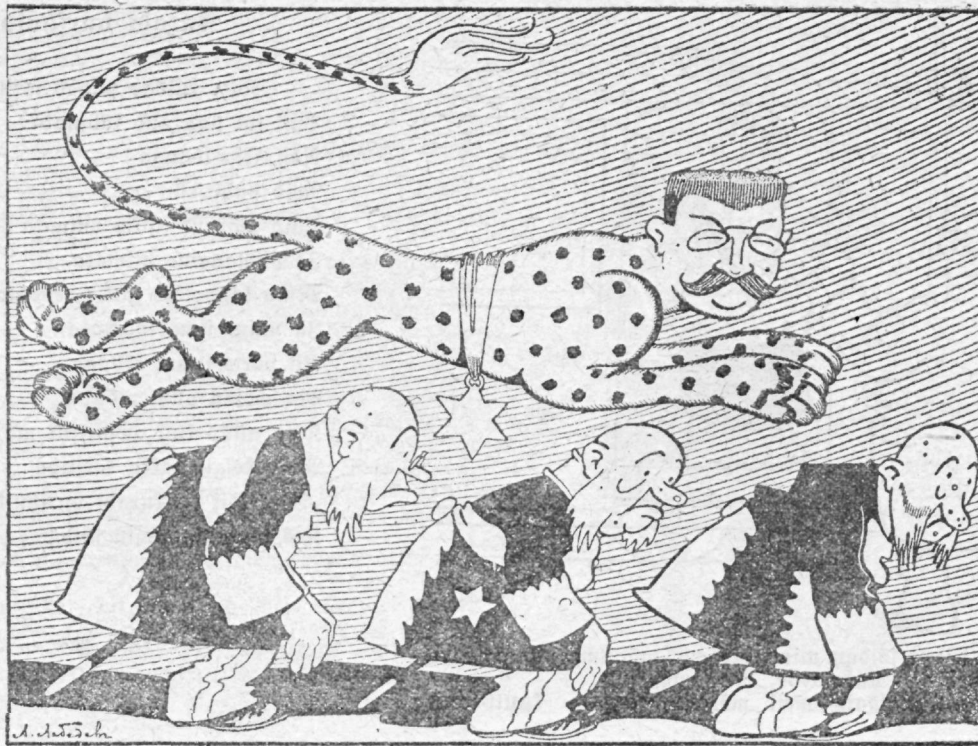
Kastab künneme tagasi, oli wana aasta õhtu . . . Ka Rawila rätsepal Mihkel Rabatil oli pühade meeleolu. Ta ainukene sell Mart, kel täna iseäranis tubli „palga Maar-japäew“ oli istus ülelana Mihkle wastas, ja audus „plaan-nist“, — et kus kohal oleks täna mõnus mõni „klahw“ wi-sata, sest „klahwi“ wiskamise peale oli Mart spetsialist, seda tunnistas elawalt ta hiiglanina, mis nagu „luuetoolliline“ merekituse wahelt wälja hiilis, ning see oli mitmeaastase „praktika“ wili.

„Sa mõtled aga jälle ainult joomise peale,“ lausus Mihkel hoiatawalt.

„Tea, et homme uus aasta on, ja wiisakas ei ole pal-ganatulest läbi löri lasta!“

„Mõni asi!“ heitis Mart täiega, „wäike siroomi“ ajan omale uueks aastaks sisse, see on kõik, — ega ma looll ole!“ liias ta weel asjatundlikult juure, ja tegi minekut.

Mihkel pomises weel midagi „hukkaläinud inimestest, kõlwatumatest eluwiiisidest, jumalakartmata olekust“ — ja jammus pahaselt tahatuppa; sest, poisimehena wäikest äri pidades, oli Mart ta juures üle 20 aasta teeninud, ning itaigi ei leidnud Mihkli rohkearwulised „saakramentid“ Martis kudagi poolehoidmist.

Protopopowi kuulus hüpe ministritoolile. Omal ajal sünnitas suurt kõmu, et Protopopow, „nagu armastaja panter“ üle teiste wanemate ja wilunud riigimeeste walitsusetüürile laskas. Rääkijad ministrid lööwad aga oma hüpetega lipnikust wäe ülemjuhatajats ja wabrikupingilt ministritoolile ning sealt wana koha peale tagasi ta selle rekordi kaugele üle.

Punkt kell 1 õösel.

Läbi tänawa, rätsepa poole, tuiqub imelikult wihaw loqu. See on Mart, kes omale „kaunis lestmise lasti“ peale wõtnud, ning „ähwardawalt“ kodu poole tuiqerdas.

Wäljas oli pühalikult waitne, kuid Martile näitas kui ole's kõige wõõrasem „maru“ möllamas, sest kõi näis hita- lokeerutamise tuhinas olewat. Puud, põllud ja teiwad, kõi leikwad weibrealt wistru, isegi tee lootles wahel pilwe- bent, sealtamast äkki kuristiku kadudes, ning Mart tegi selle „looduse wallatuse“ tagajärjel ilusa „salto mortale“.

Wiimaks oneti jõubis toju, hoowas raskelt ulseft siise, tüüris paar korda mööda kottpimedat tuba, käis tume „mürts“ — ja kõi jäi waltsjats.

Mart nägi huwitawa unenäo. — Ta seisis luulelise järwe kaldal, mille teisel pool ääres pa's wõfastil kaswas, kuna tema seljataga mõned harwad, läbiriikad kuusepuud ilutsjebid.

Mart silmitles unistawalt weepinda, kui korraga wõ- jastitust hunt nähtamale ilmus, ja kuriooluulutamalt Marti poole ja'ga lastis. Mart tundis kirjeldamata hirmu, ning oli walgukitrusel kõige lähema puu oisas. Ehemel ilma- pilgul oli ka hunt puu all, ja wahtis paljaste hammastega illesje.

Mart riskeeris, et hunt ülesronimise peale mõtleb, ja kullus wiimases hädas hundile kuusekäbist wastu nina loo- pima — oli neid juba lugemata hulga loopinud, kui treh- was kätte kaunis tehatas läbi. Sellega otustas Mart wiimast lööki teha, sihtis, wiskas, kuid — laotas ühes sellega ka tafataalu ja lendas puu otsoft, pea ees, järwe. . .

Sõmmil. . . Mart lamab kui „ristilöödud“ leset pöran- dat. Eõõb filmad lahti, püüab tõusta, kuid „wurreluud wihisewad“ nagu nõialatlas, — pohmelus on kõigehiilga-

wamal tipul. Siiski püüab Mart läbelaatud sündmuse ludoagi kottu wõtta, — asjata, pea ei tõõta mitte õhtugi!

Seal, uks läheb lahti, siise astub Mihkel, pilwes profi- liga, ja müristab:

„Mart, sa parandamata lakekrants! Kui sa mulle weel edaspidi niisuguseid tükke teed, nagu täna uue aasta õõsel, siis ma sind küll enam pidada ei wõi!“

„Mis asja?“ imestas Mart, ja tõusis istukle.

„Go, wõi sa ise ei teagi!“ oli järg Mihkli käes imes- tada.

Tuled kessõõsel kodu, täis kui puumenelane, ahmid nagist kõi riided sülle, ja lauluga „minu Maali ja minu Maali“, ronid mööda reberit hirmsa kollinaga ahju peale. Siis loopisid kõi mu worstid ahjupealt alla koera kätte, kes ta peale haukuma hakkas. Ja lõppude lõpuks, tuled ise sealt niisuguse hirmsa kirumise alla, et jumal hoidku, — ja sin ja nüüd lamad! — Mart, ma ütlen sulle, see on wiimane kord! Kui niisugused lood weel korduwad, siis wõid omale teise koha otsida!“ lõpetas Mihkel kirumise, ning löi wõheulise pauludes kinni.

„Kurati!“ mulises Mart wiimaks, „kui suurepäralise unenäo ma nägin. Ja mis weel suurepäralisem, et see minu õõsise tegemusega imelikult klapib!“

„Ei niimõisi see ei lähe, — Mihkel!“ lõpetas ta siis otustawalt. „Tänasest päewast ei wõta ma mitte üks tük enam!“

Ja Mart pidas sõna.

August Bravo.

Meie Matši järgmine (178) number ilmub 13. jaanuaril.

Elukarbesaw sõit.

„Breili, teiega sõidan mina kas või maailma otsani.“
 „Tee lõpeb aga Kadriorus, Lasnamäe all.“
 „Rahju, seal võidakse meil mõlemil korraga kuuli peast läbi lasta“.

Kuradi burshuid.

„Noh, kuidas pühad lätsivad?
 Bist sul nad olid lõbusad?“
 Noh, ilka lõbuga
 Meid pühitsetin ma.
 Kuid „õber“ jättis wiinata
 Ja piimanaine piimata.
 Mind kaupmees jättis leiwata
 Ja naine ilma söömata.
 Nii päris suure lõbuga
 Ma võisin pühi pidada.
 Kuid nüüd küll awalikult ma
 Wdin kõigil nätku karjuda:
 „Need kõik on kuradi burshuid,
 Kes jõuluajal toitu sõid“.

—AX.—

Peeter Westpruuli pööre.

Kui Peeter Westpruul esimest korda kuulis, et on olemas anarhistid, sotsialistid, vähemlased ja enamlased, siis küsis ta:

„Kes olen siis mina — burshui või proletarlane?..“

Kui arwesse võtta, et mu taskud tähtjad on, ja et ma tundmata wanemate laps olen — siis nagu oleksin ma proletarlane, aga samal ajal, seda asja teiselt poolt waadates, on mul riigiametniku ja tärgetatud manista aukraad... burshui aukraad...“

Peeter Westpruul jäi tõsiselt mõttesse.

Ta õhustas selle asja üle teiste inimestega nõu pidada.

Kui ta kojameest nägi, sõnas sellele:

„Ma olen kuulnud midagi ärewat...“

Kojamees urgitses nina.

„Kõneldaks, et enamlased mõtlewad... nõndaks...“

„Mis... nõndaks?“

„Nõndaks... burshuidele wiimast lõõki anda... On see õige või mitte?..“

„D.ge,“ sõnas kojamees.

„Noh, ja siis?“

Mõlemad waitiwad.

„Aga mis nad siis, näitufeks, karwatsewad ette võtta?“

„Burshuidele surmahoopi anda.“

„Ewega?“

„Ewega.“

„Aga kes on teie arwates burshui ja kes mitte?“

„Kõik on,“ wastas kojamees: „oh witsetid, arstid, aja-lehemehed, ministrid, ametnikud...“

„Ametnikud?“ küsis Westpruul, hõnge tagasi hoides.

„Tingimata... need on esimesed burshuid; manistat kannab, sülega kirjutab ja saab palka, sellepärast.“

„Ja mis siis nüüd saab?“ küsis Westpruul.

„Tõmmame m. m. maha.“

Westpruul astus kurwalt koju.

„Wiimne tunnile on käes,“ mõtles ta. „Sama soolikata juba inime ei ela.“

„Aga ma saan mõtlema. Magu ma läbi lõgata ei lase... ei lase. Ennem lahkun ametist ja hakkam enamlaseks.“

Ta läks laua taha ja kirjutas ülemusele:

„On au teatada, et ma ametist lahkun. Ma ei või burshuulist walitust teenida, sellepärast, et Lenin austan ja Trotskit jumaldan.“

Elagu Internatsionale!“

Westpruul kirjutas sellest palwekirjast äratirja, lõi ukse peale ja heitis rahuliku südamega magama.

Paitajad.

Fantasia realsel alusel.

Kolmasjanda nelikümmeend Amerika inseneri sõitsid Wenemaale, et sin raudteest korraldada.

Nende wagunis walitses elawus.

„Ja,“ sõnas wanem, „meil on rüüt töö ees, kuid meid peab selle eest eesolewa töö tähtsus trööstima... Mõtelge ainult: meie tööst oneneb selle ilmartigi saatus!“

Kõikide meeleolu oli ilendatud.

Kui rong ühale jaamale ligines, tungisid kõik atende juure, et kuulda, kuidas terwitufeks „hurra!“ karjutakse.

Kuid mingisugust terwitust ei olnud.

„Imelik!“ imestas wanem. „Walitus palub meid nõnda ilusate sõnadega, kuna aga keegi meid ei terwita...“

„Wenelased on töötas rahwas,“ tähendas teine: „neil ei ole aega tühistate asjadega tegemist teha.“

Kui amerikkalased waguniteft wälja astusid, lähinesid neile sõjariistus soldatid.

„Kas teil sõiduluba on, selfimehed?“ küsis ninamees.

„Need ongi wastuwõtjad,“ mõtlesid amerikkalased liigutatult.

„D ja,“ sõnas wanem amerikkane soldatile, „meil ei ole ainult sõiduluba, waid ka kutse.“

„Kutse?... Kas te mõistate näidata?“

Kui soldatid paberilt lugesid, mõtlesid amerikkalased: „Nüüd selgub kõik... Meid ei tuntud wististe ära.“

Soldat, kes kutsut lugemise, rapuics peab ja sõnas:
 „Kas see on sõduluba? Selle paberiga ei panda teid
 raudtee tööde peale, vaid pogrissse...“
 Ameriklased waatasid kohlunult ükskste otja.
 „Kuid teie walitsus palus meid tulla.“
 „Missugune?“
 „Ajutine.“
 „Ah see!“ naeratas soldat. „Missugust walitsust enam
 ei ole... Nüüd on meil uus.“
 „Aga herra Liverowsky.“
 „Kint luses istub teie herra Liverowsky.“
 Ameriklased imestasid.
 Lünd aega hiljem olid nad kusogil luku toga kinni.
 „Nüüd,“ seletas neile teegi, „on waja selgeks teha, kes teie
 olete, siis wistustab isand Rjasanow, mis teiega peale hakata.“
 „Aga kes on see isand Rjasanow?“ küsisid waeled
 ameriklased.

„Uus teedeminister.“
 Sellest ajast peale ei küsitud kurtahklitultelt inseneri-
 delt enam midagi. Wõimuesitajatel oli muude tähtsamate
 asjadega tegemist, kui ameriklaste kohta selgust muretseda.
 Sellepärast tuli 340 inseneril nõnda kawa kinni istuda,
 kuni wiimaks ka nende ast arutuslele tuli, kus selgeks tehti,
 et nad ei kornilowlased ega ka Amerika kapitalistid, kes Wene
 demokraatiat surmama olid tulnud, ei olnud.
 „Winge nüüd aurumasinaid paikama,“ öeldi neile wa-
 bastamise juures.
 Seal selgus aga, kui insenerid depossse läksid, et
 enam midagi ei ole.

Seft kui walitsust wähetati ja ministrid üks üle teise
 kargasid, läks wiimane aurumasin rikke ja ka teed ei olnud
 enam kõhulised.

Siis sõnast insenerid, kuktalt jügabes:
 „Mis jaoks siin weel raudtee paikamine? Raudtee pai-
 kamise ajemel oleks waja siin midagi muud paigata.“

Tagasiwaade.

Moito: Sa ära waata kunagi
 Kull üle äla tagasi
 Kuid aasta lõpul omelt
 Wõiks korrats taeda tagasi.
 An.

Üks aasta lipsand jällegi
 Karuähti mööda, kiiresti.
 Täis walu, waewa, kurwastust
 Ja häda, häbi, ahastust.
 Ka nalja, naeru tublist sai
 Kui kottis mõni tantsu löi.
 Ka walgeid päewi tublisti
 Meil ajalehtes näidati.
 Kull tehti pettust, kelmust
 Ja pandi toime wargust,
 Ka rööwiti ja tapeti
 Ja lapsi palju ristiti,
 Kes ammu enne pulmade
 Ju olid jõudnud pärale.
 Ka wabaduse päikene
 Meil riputati ülesse,
 Kuid natulene kõrgele,
 Nii, et ei paista kõigile.
 Ka sõda sõdima meil jäi
 Ja kodu tarwitusel nui,
 Kel nimels pandub „partei siht“,
 Kusjuures klab iga siht.
 Ka wõiks weel meelde tuletada
 Neid toitust, mis saamata.
 Seft kaimas oli meil ju tšeh,
 Kel puudus sõddaw toidu meff.
 Nüüd räägitaks, et tšheliga
 Wõib jalgi taewa pääfeda.
 Kuid ilma leiwatšhelita
 Ei pääje enam pörgu ka.

Arusaadaw arusaomatus.

„Teie mees suitus kõrwaltoas magama, kuna aga meie
 siin nii waljuste räägime.“

„Ah, see ei tähenda midagi, meie ei sega teha kõige-
 wähematki! Ojse selle wastu, minu mees magab ainult
 siis rahulikult, kui tema kõrwal kõneldatse, waieldatse, isegi
 kawatsetakse.“

„Kudas siis nii?“

„Minu mees on — linnawolnik.“

Ja elaw nähtus kõigile
 Da jäänud sellest järele,
 Kui oleks „maapäew“ tšheliga
 Meil kottu tulnud istuma,
 Ja praegu oleks kilitand
 Ja imeasju arutand.
 Nüüd aga materdati ta
 Lont teab kuhu — lebama.
 Kuid kaati sai seal igamees,
 Just nagu wabariigi sees,
 Kus mõedapuu on ühine
 Burshui ja — „kodanlastele“.
 Ka noored ühendastid end
 Kuid üle löi neid läti wend,
 Ja nüüd me kirjanikutel
 Üürgab — „kurabite karusel“.
 Seal wänta keerab Siuru-mees
 Nüüd paljastatud naiste ees.
 Kuid kõik need lood on tühised
 Ja liiga, liiga werised
 Me kuulsa — wabamehele
 Kes r e k w i r e e r i b omale
 Kõik, mis meil olemas on weel
 Kas aidas, laudas, põllu peal.
 Seepärast talle laulame
 Üht hämmust, mis tal kohane:
 „Sa tibra oled, tibrats jääb,
 Ja tibrana ja hauda lääd.“
 Kuid meie, edasi weel elame
 Ja uue kodu loome omale.
 Metsawahi Saal.

Üsna lihtsalt.

Peremees: „Kuike Winna, üdas jee ometi juhjus, et ma etia õguri teie roua nagu soldatit nägin.“

Teenija: „Ei mina ei wõi teada! Wist waataste läbi lukuangu.“

! Ujakohane soowitus.

„Siis naist mõtled ja wõitad? Ja otisk omale selleks sinifilmalist piigat? Ja oled selles kindlas arwamises, et ainult neis filmades abielu õnn peitub?“

„Ja!“

„Noh, 150 kuis mõnel filmad sinifilms ja läes õngi, ilma õisimata.“

Ei olnud ette nähtud.

„Mis sa orwad, kas on nüüd sõjaga lõpp?“

„Endise sõjaga küll.“

„Kuidas, endisega?“

„Nojah endisega. See sõda, mis praegu on ei olnud prog-rammis ette nähtud.“

Angeldaja.

„47 tuhat pidin täna wõlga maksma. Waat' kus paut raha, millest lohti sain.“

„Mitu nelikümmeend seitset ja siis täna kisse wõtab?“

„See on jälle ise-asi.“

Rats õnnetuft korraga.

„Kui nüüd kalender 13 päewa üle-õõ wanemaks läheb, tuleb jälle üks häda juure, häda, häda peale.“

„Sinul on alati hädal Ega ja kalendritegi'a pole?“

„Seda küll mitte, aga waata: Kui nüüd 7. jaanuaril 1918 korraga 20 jaanuar kirjutatakse, kooton ma poole kuu palga, mis 15 jaanuaril oleks saanud, ja peremehele pean küüri 13 päewa warem maksma. Kui see iga kuu uueste kordub, siis ei tea enam' millal suremagi peab!“

Kõik soab äramärgitud nagu keiser Augustuse ajal.

Enne tempeldati ainult sur-nud looma kha. siis tempeldati wiinalubad, nüüd tempeldatse kerenskib ja lõpuks tuleb lord meie eneste läte. Warsti näeme iksteist tempelotud filma ja ninaga, krowad lõ-gatasse ära. Ux.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine 1918. a. peale awatud. Tellimise hind kättesaamisega aastas 14 rbl. 6 kuu eest 8 rbl., 3 kuu eest 4 rbl. 1 kuu eest 1 r. 40 k. Toimetusest ise ära wiies: aastas 12 rbl., 6 kuu eest 6 r. 50 k., 3 kuu eest 3 rbl. 50 k. 3 mub iga laupäew. Adressi muutmise eest 50 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada Tellimistega palume rutata, sest adresside trükkimine wõtab aega.

==== Toimetus ja talitus: ====

Sar'u ja Rütli uulitsa nurgal nr. 46/15 Tallinnas, „Tea d u s e“ raamatukaupluses.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaanon.

M. Schffer'i trükk, Tallinnas.

Wäljaandja „Tea d u s e“ kirjastus.

Järgneses numbris algab paljude lugejate soowil uus, ilus roman perekonna elust.